

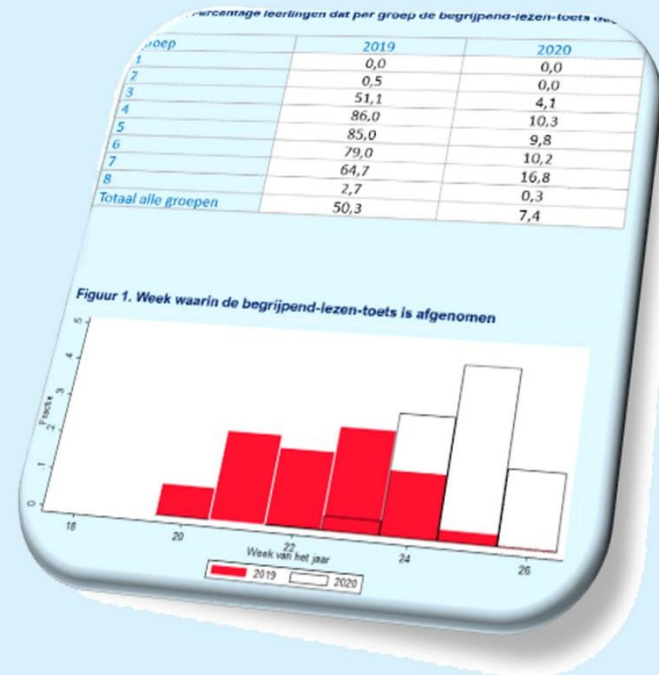
Limburgse leerlingen op de basisschool ten tijde van corona

5 - Begrijpend lezen

Onderzoek op basis van de
OnderwijsMonitor Limburg

November 2020

Olga Meshcheriakova
Lex Borghans
Raoul Haenbeukers
Trudie Schils

Limburg leert samen
educatieve agenda limburg

Vooraf

In het voorjaar van 2020 waren basisscholen als gevolg van de coronacrisis een tijd gesloten en moesten leerlingen thuis hun schoolwerk doen en kregen ze online les. Een belangrijke vraag is in hoeverre dat invloed heeft gehad op hun leerprestaties. Samen met de Limburgse basisscholen willen we hier, met behulp van de OnderwijsMonitor Limburg (OML), zicht op krijgen. De resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd in een reeks factsheets. Deze zijn te vinden op educatieveagenda limburg.nl.

In dit factsheet bespreken we de resultaten van de toets voor begrijpend lezen. De factsheet is hier als pdf te downloaden.

Resultaten voor begrijpend lezen in het kort

- De afname van de toets voor begrijpend lezen is in mei en juni 2020 fors gedaald met 85,3% gedaald ten opzichte van 2019.
- De toets wordt in 2020 gemiddeld 2.4 weken later afgenomen dan in 2019.
- Voor groep 3 t/m 7 is het effect van de lockdown op rekenen geschat. In alle groepen is er in 2020 een significante daling van de toetsresultaten voor begrijpend lezen in vergelijking met 2019.
- Met uitzondering van groep 6 daalt de score na de lockdown met 20-26%. In groep 6 is de daling 11%.
- In groep 7 is de daling van de toetsscores iets groter voor leerlingen met een hoge toetsscore in het voorgaande jaar dan voor leerlingen met een lage score. In de overige groepen zijn er geen significante verschillen tussen deze leerlingen.

Hoeveel is getoetst?

Tabel 1 laat zien bij welk percentage leerlingen de toets voor begrijpend lezen werd afgenomen in mei of juni. In 2019 werd de toets voor begrijpend lezen veel afgenomen bij leerlingen in groep 4, 5 en 6. Het percentage ligt hier in de buurt van de 80%. In groep 1 en 2 wordt begrijpend lezen nagenoeg niet afgenomen. In groep 3 kreeg in 2019 51% en in groep 7 65% van de leerlingen deze toets.

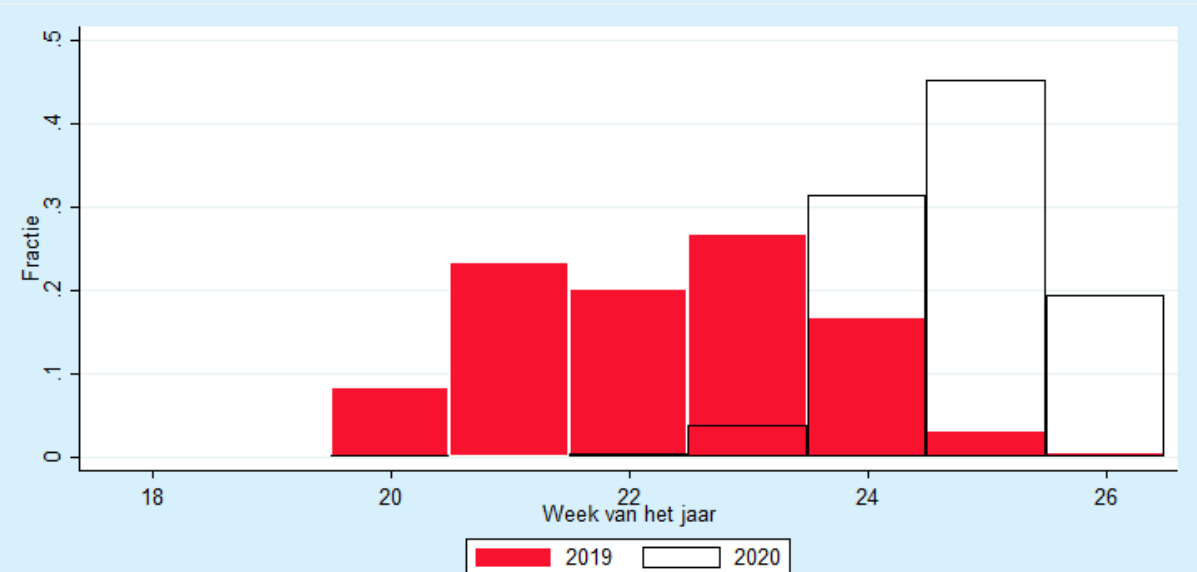
Na de lockdown in 2020 was er sprake van een zeer forse afname van het aantal toetsen voor begrijpend lezen. Bij groep 4, 5 en 6 loopt het percentage terug naar z'n 10%. In groep 7, wordt ondanks de lagere toetsafname in normale jaren het grootste percentage leerlingen getoetst op begrijpend lezen. Hier is het percentage 17%. In totaal neemt de afname van de toets begrijpend lezen in mei en juni in 2020 af van 50,3 naar 7,4%. Dat is een afname van 85,3%. De forse afname van het aantal toetsafnames maakt het moeilijker om de effecten van de lockdown te schatten, maar de aantallen bij begrijpend lezen zijn nog net hoog genoeg om hierbij goede resultaten te hebben.

Figuur 1 laat zien in welke week de toets voor begrijpend lezen is afgenomen. In 2019 werden de meeste toetsen afgenomen in de week 21, 22 en 23. In 2020 schuift de piek in de afname naar week 25. Gemiddeld wordt de toets in 2020 2.4 weken later afgenomen.

Tabel 1. Percentage leerlingen dat per groep de begrijpend-lezen-toets deed

Groep	2019	2020
1	0,0	0,0
2	0,5	0,0
3	51,1	4,1
4	86,0	10,3
5	85,0	9,8
6	79,0	10,2
7	64,7	16,8
8	2,7	0,3
Totaal alle groepen	50,3	7,4

Figuur 1. Week waarin de begrijpend-lezen-toets is afgenomen

Effect van de lockdown

Om de effecten van de lockdown op de scores voor begrijpend lezen te bepalen is opnieuw op basis van de resultaten in eerdere jaren een voorspelling gemaakt van de toetsscore die leerlingen normaal gesproken zouden halen. Deze voorspelling is gebaseerd op de score voor begrijpend lezen in het jaar ervoor. Voor groep 3 is hierbij gebruik gemaakt van de toets taal voor kleuters. Een uitgebreide beschrijving van de methode is te vinden in deze tweede factsheet . Er zijn twee versies van de toets voor rekenen in gebruik, de 2012- en de 3.0-versie. Omdat de meeste scholen de 3.0-versie gebruiken zijn de analyses op de data van deze toets gebaseerd.

Limburg leert samen
educatieve agenda limburg

Effect van de lockdown

Tabel 2 laat de resultaten zien. Opnieuw staat in de eerste kolom de gemiddelde van de vaardigheidsscore in de betreffende groep. In de tweede kolom wordt de standaarddeviatie van deze score gegeven. In de derde kolom is de daling in 2020 als gevolg van de lockdown te zien. In alle groepen is deze daling significant. In de vierde kolom wordt deze daling in de score gerelateerd aan de gemiddelde groei van leerlingen in het afgelopen jaar en in de vijfde kolom wordt deze daling weergegeven als percentage van de standaarddeviatie.

Met uitzondering van groep 6 schommelt de daling van de toetscore tussen 20 en 26% van de standaarddeviatie. De daling is het grootst in groep 7. Als percentage van de groei is het effect in groep 7 relatief nog groter omdat de groei van de vaardigheid afneemt als leerlingen ouder worden. In groep 6 is de daling slechts 11 procent van een standaarddeviatie.

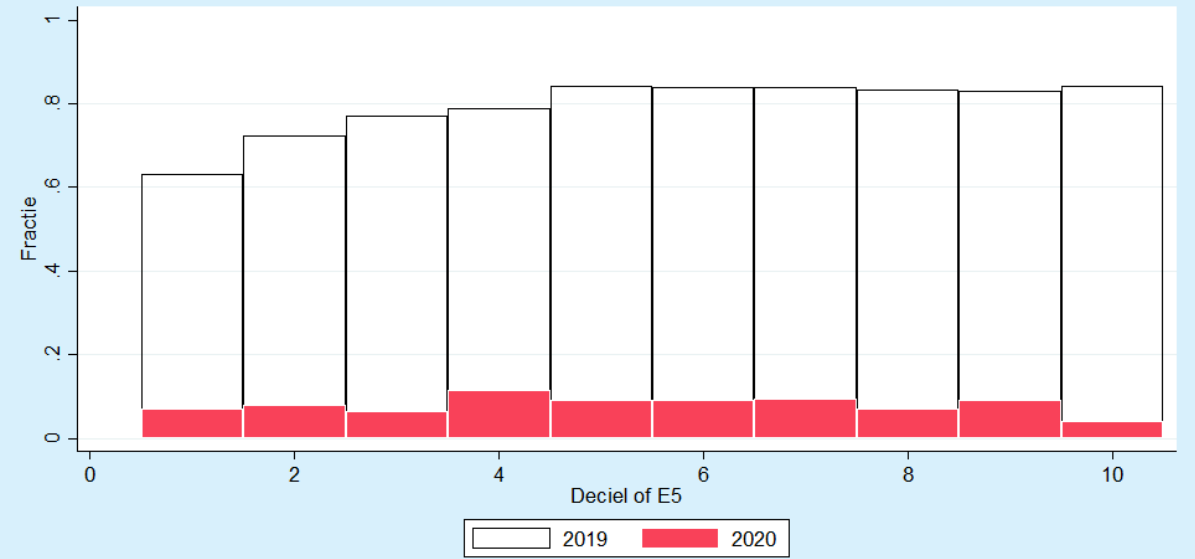
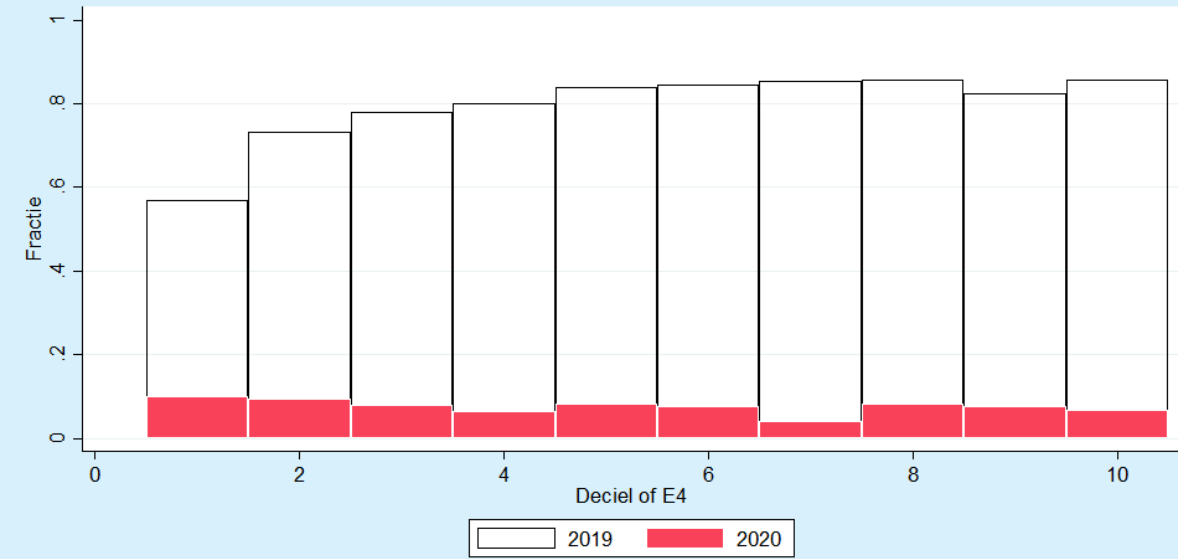
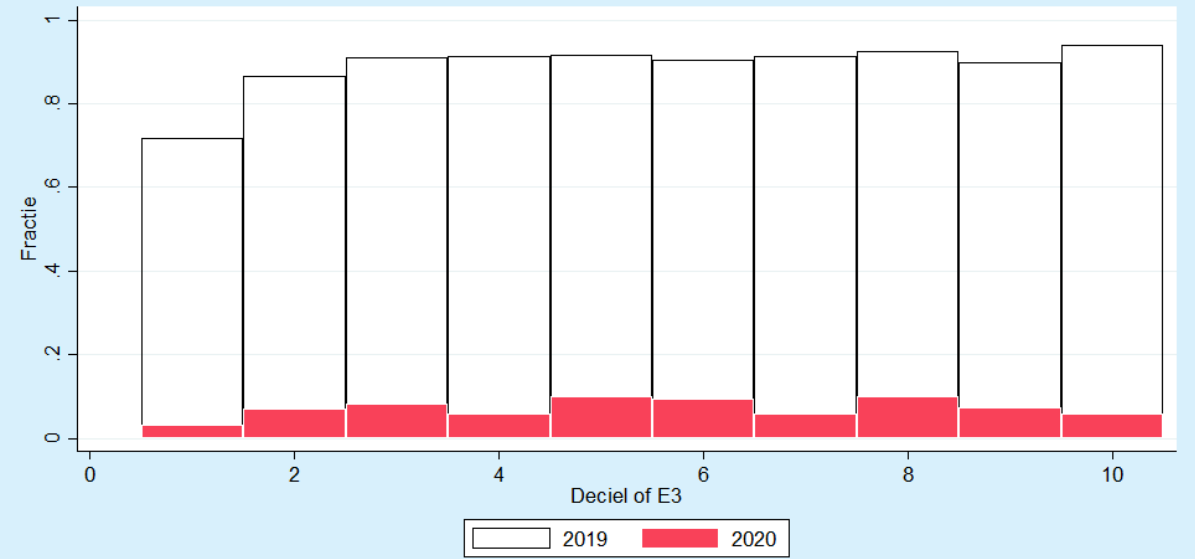
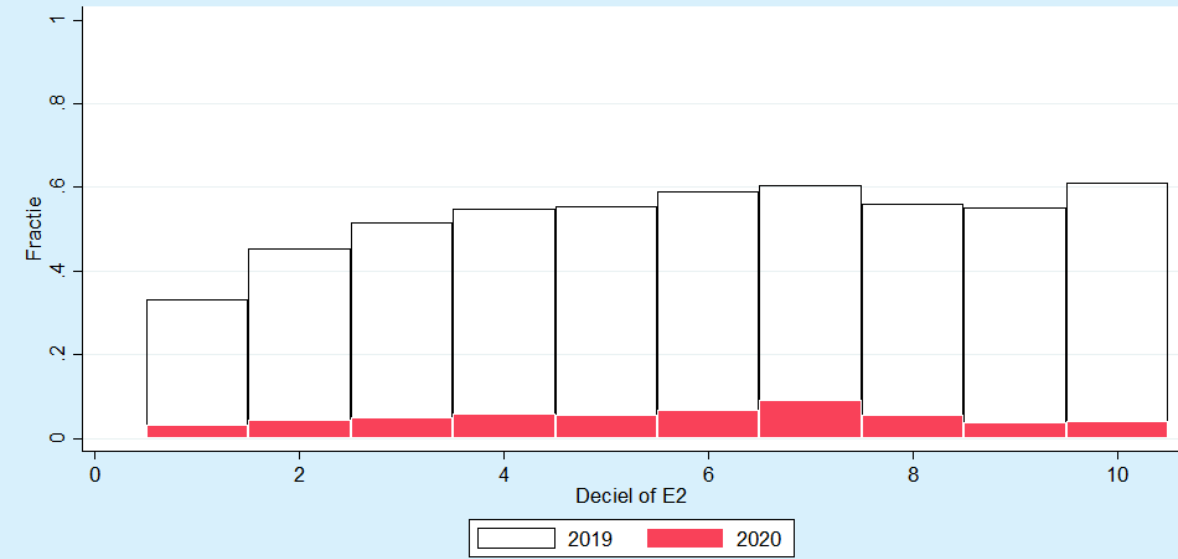
Als op de eindtoets basisonderwijs, zoals bij rekenen in groep 3, alle leerlingen 26,9% van een standaarddeviatie lager zouden scoren dan zouden, als de eindtoets het uitgangspunt is voor de plaatsing van leerlingen, 7,7% minder leerlingen naar het vwo gaan en 10,6% meer leerlingen naar het vmbo.

Alleen in groep 7 zien we een significant verschil tussen leerlingen die in eerdere jaren hoog of juist laag scoorden op de begrijpend lezen toets. Het negatieve effect van de lockdown is voor de beter presterende leerlingen is groter.

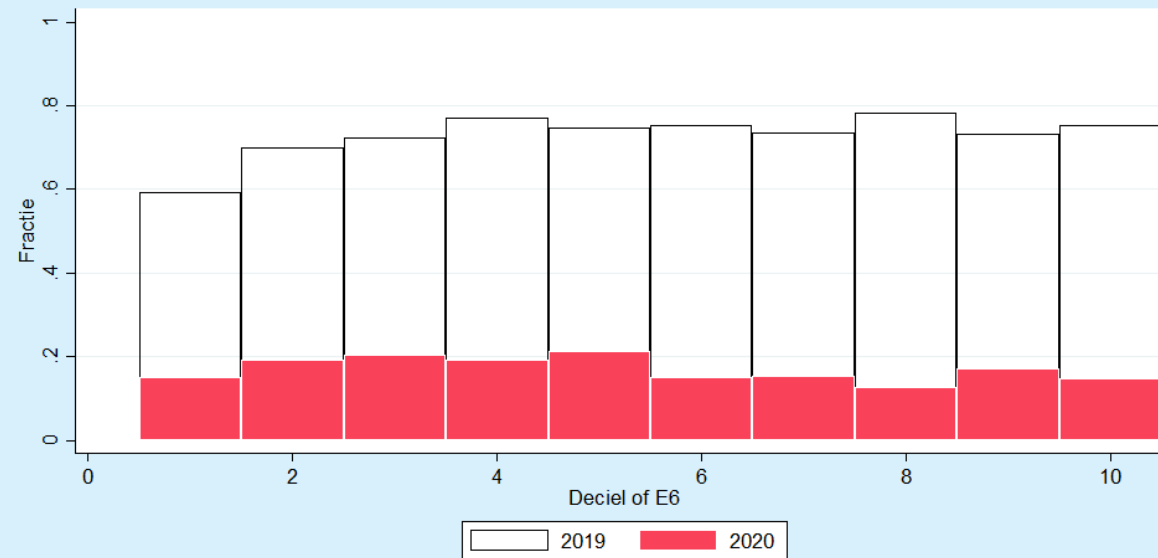
Tabel 2. Effect van lockdown op toetsscores begrijpend lezen voor groep 3 tot en met 7

	Gemiddelde score	Standaarddeviatie	Daling 2020	% van gemiddelde groei	% van de standaarddeviatie	% van standaarddeviatie voor p25	% van standaarddeviatie voor p75
3	119,7	26,9	-5,5		-20,4		
4	145,5	25,8	-6,5	-24,9	-24,9		
5	161,4	25,3	-5,2	-32,8	-20,6		
6	184,1	24,8	-2,7	-12,0	-11,0		
7	200,0	24,9	-6,7	-42,0	-26,9	-23,9	-29,9

Figuur 2. Fractie van de leerlingen die zijn getoetst voor begrijpend-lezen-toets per deciel op basis van de toetsscore in het voorgaande jaar

Figuur 2 (vervolgd). Fractie van de leerlingen die zijn getoetst voor begrijpend-lezen-toets per deciel op basis van de toetsscore in het voorgaande jaar

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Olga Meshcheriakova, Lex Borghans, Raoul Haenbeukers en Trudie Schils. Voor informatie kunt u terecht bij Lex Borghans: lex.borghans@maastrichtuniversity.nl.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van data uit de OnderwijsMonitor Limburg. Deze is onderdeel van de Educatieve Agenda Limburg, een samenwerking tussen Universiteit Maastricht, Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, Fontys Hogeschool, de Limburgse mbo-instellingen, schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs, en de Provincie Limburg.

Voor de OnderwijsMonitor Limburg verzamelen we elk jaar de toetsgegevens van Limburgse leerlingen op de basisschool. Dit jaar hebben we dit vroeger gedaan dan normaal om tijdig analyses te kunnen verrichten. Wij willen hierbij alle deelnemende scholen bedanken dat ze mee hebben gewerkt om nog voor de zomervakantie de gegevens aan te leveren. Op deze manier krijgen we inzicht in wat er nodig is om de juiste ondersteuning op te zetten in de komende maanden.

© November 2020. Universiteit Maastricht, School of Business and Economics, Department of Macro International and Labour Economics (MILE). Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden verveelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

Limburg leert samen
educatieve agenda limburg